



Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 9. decembra 2021 *

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih in gospodarskih zadevah – Uredba (EU) št. 1215/2012 – Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah – Pristojnost v zvezi z zavarovanji – Zahtevek za povrnitev škode, ki jo je posameznik s stalnim prebivališčem v državi članici utrpel zaradi nesreče, do katere je prišlo v prostorih za nastanitev, najetih v drugi državi članici – Tožba, ki jo je oškodovanec vložil na eni strani proti zavarovalnici in na drugi strani proti zavarovancu, ki je lastnik teh prostorov za nastanitev – Možnost uporabe člena 13(3) te uredbe“

V zadevi C-708/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo County Court at Birkenhead (grofijsko sodišče v Birkenheadu, Združeno kraljestvo) z odločbo z dne 30. decembra 2020, ki je na Sodišče prispela istega dne, v postopku

BT

proti

Seguros Catalana Occidente

EB,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi N. Jääskinen, predsednik senata, M. Safjan (poročevalec) in M. Gavalec, sodnika,

generalna pravobranilka: T. Čapeta,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za EB ona sama,
- za nemško vlado J. Möller, M. Hellmann in U. Bartl, agenti,

* Jezik postopka: angleščina.

- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z A. Pelusom, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo C. Ladenburger, X. Lewis in S. Noë, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 13(3) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med BT ter zavarovalnico Seguros Catalana Occidente in EB glede predloga BT za povrnitev škode, utrpjene zaradi nesreče, do katere je prišlo v nepremičnini, ki je v lasti EB.

Pravni okvir

- 3 V uvodnih izjavah 16, 18 in 34 Uredbe št. 1215/2012 je navedeno:
 - „(16) Poleg stalnega prebivališča toženca bi morala obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki pripomore k pravilnemu delovanju pravosodja. Obstoj tesne povezave bi moral zagotoviti pravno varnost in preprečiti možnost, da bi bil toženec tožen pred sodiščem države članice, katerega pristojnosti razumno ni bilo mogoče predvideti. To je pomembno zlasti v sporih v zvezi z nepogodbnimi obveznostmi, ki izvirajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, vključno z obrekovanjem.
 - [...]
 - (18) Šibkejša stranka bi morala biti v zvezi z zavarovalnimi ter potrošniškimi pogodbami in pogodbami o zaposlitvi zaščiten s pravili o pristojnosti, ki so za varstvo njenih pravic ugodnejša od splošnih pravil.
 - [...]
 - (34) Zagotoviti bi bilo treba kontinuiteto med [Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32)(v nadaljevanju: Bruseljska konvencija)], Uredbo [Sveta] (ES) št. 44/2001 [z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42)] in to uredbo ter v ta namen predpisati prehodne določbe. To velja tudi za razlago Bruseljske konvencije iz leta 1968 in uredb, ki so jo nadomestile, s strani Sodišča Evropske unije.“

4 Oddelek 3 poglavja II Uredbe št. 1215/2012, naslovljen „Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem“, vsebuje člene od 10 do 16 te uredbe.

5 Člen 10 te uredbe določa:

„Brez poseganja v člen 6 in točko 5 člena 7 je pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem določena v tem oddelku.“

6 Člen 11 navedene uredbe določa:

„1. Zavarovalnica s sedežem v državi članici je lahko tožena:

(a) pred sodišči države članice, v kateri ima sedež;

(b) v drugi državi članici v primeru tožb, ki jih vložijo zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja, pred sodiščem v kraju, kjer ima stalno prebivališče tožnik, ali

(c) če gre za sozavarovalnico, pred sodišči v državi članici, v kateri je začel postopek zoper vodilno zavarovalnico.

2. Za zavarovalnico, ki nima sedeža v državi članici, temveč ima v eni od držav članic podružnico, predstavništvo ali drugo poslovno enoto, se v sporih, ki izhajajo iz poslovanja podružnice, predstavništva ali poslovne enote, šteje, da ima sedež v tej državi članici.“

7 Člen 13 iste uredbe določa:

„1. Glede zavarovanja odgovornosti je možno, če to dovoljuje pravo sodišča, zavarovalnico pozvati, da se udeleži postopka, ki ga je oškodovanec začel zoper zavarovanca.

2. Členi 10, 11 in 12 se uporabljajo za tožbe, ki jih je oškodovanec vložil neposredno zoper zavarovalnico, če so take neposredne tožbe dopustne.

3. Če pravo, ki ureja te neposredne tožbe, določa, da se zavarovalca ali zavarovanca lahko toži z isto tožbo, je zanj pristojno isto sodišče.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

8 BT s stalnim prebivališčem v Združenem kraljestvu je doživela nesrečo med počitnicami v Španiji leta 2018. Do te nesreče je prišlo v nepremičnini, ki je v lasti EB s stalnim prebivališčem na Irskem.

9 Zavarovalnica Seguros Catalana Occidente je zavarovatelj civilne odgovornosti EB v zvezi s to nepremičnino in ima sedež v Španiji.

10 BT trdi, da se je EB v skladu s pogodbo, ki jo je v imenu prvonavedene sklenil član njene družine, zavezala, da njej in njeni družini zagotovi nastanitev v navedeni nepremičnini od 31. marca 2018.

11 BT naj bi se 3. aprila 2018 poškodovala zaradi nenamerne padca, do katerega je prišlo na terasi, ki je del te nepremičnine.

- 12 BT se je odločila vložiti tožbo proti EB in zavarovalnici Seguros Catalana Occidente zaradi poškodb in izgub, utrpjenih zaradi tega padca. Trdi, da je imela EB v razmerju do nje pogodbeno in deliktno obveznost, da med drugim ravna z razumno skrbnostjo in strokovnostjo, da bi zagotovila, da je nepremičnina razumno varna za uporabo, in da je to obveznost kršila. Po mnenju BT bi morala EB poleg zadevne stopnice namestiti ograjo ali opozorilni znak oziroma jo nekako označiti.
- 13 Postopek je bil začel 14. aprila 2019 pri County Court Money Claims Centre (England & Wales) (center za denarne zahteve pri grofijskih sodiščih (Anglija in Wales), Združeno kraljestvo). Nato sta bili o njem seznanjeni toženi stranki, in sicer zavarovalnica Seguros Catalana Occidente in EB, zatem pa je bil prenesen na County Court at Birkenhead (grofijsko sodišče v Birkenheadu, Združeno kraljestvo).
- 14 BT trdi, da so sodišča Anglije in Walesa v razmerju do zavarovalnice Seguros Catalana Occidente mednarodno pristojna na podlagi člena 11(1)(b) in člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012.
- 15 BT v zvezi z EB trdi, da lahko tožeča stranka pritegne zavarovanca s sedežem ali stalnim prebivališčem v tujini k tožbi proti zavarovalnici s sedežem v tujini v skladu s členom 13(3) te uredbe. Po njenem mnenju pri tem ni potrebno, da sta zavarovalnica in zavarovanec v „sporu“ v zvezi z veljavnostjo ali posledicami zavarovalne police. Edini pogoj, ki ga je treba izpolniti na podlagi tega člena 13(3), naj bi bil, da je takšna pritegnitev zavarovanca določena s pravom, ki ureja neposredno tožbo proti zavarovalnici, v tem primeru s španskim pravom.
- 16 Zavarovalnica Seguros Catalana Occidente ni prerekala pristojnosti predložitvenega sodišča in je predložila odgovor na tožbo.
- 17 EB je 29. januarja 2020 prerekala pristojnost sodišč Anglije in Walesa za odločanje o zahtevkih, ki jih BT proti njej uveljavlja na podlagi člena 13(3) Uredbe št. 1215/2012.
- 18 Po mnenju EB se ta določba uporablja le za zahteve v zvezi z zavarovanjem. Zahtevki BT se po njenem mnenju nanašajo na odškodnino za poškodbo in povezane izgube, ki naj bi bile posledica malomarnosti pri zagotovitvi počitniške nastanitve. To pa naj ne bi bil zahtevki v zvezi z zavarovanjem in naj to tudi ne bi postal zgolj zato, ker je podan v neposredni tožbi proti zavarovalnici.
- 19 Pred možnostjo obravnave predloga EB, s katerim ta prereka pristojnost sodišč Anglije in Walesa, je zavarovalnica Seguros Catalana Occidente pojasnila svoje stališče o vsebini in trdila, da omejitve in restrikcije iz zavarovalne police pomenijo, da ta polica ne zajema tega, da EB nepremičnino uporablja za odplačno zagotavljanje počitniške nastanitve tretjim osebam. Zavarovalnica Seguros Catalana Occidente je zato prerekala, da bi morala plačati nadomestilo EB v zvezi z zadevno nesrečo, in predlagala, naj se tožba BT proti njej zavrže. Predložitveno sodišče je odločanje o predlogu zavarovalnice Seguros Catalana Occidente, naj se tožba BT zavrže, prekinilo do odločitve o tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe.
- 20 To sodišče meni, da mora predhodno preučiti prerekanje svoje mednarodne pristojnosti s strani EB. Pojasnjuje, da zavarovalnica Seguros Catalana Occidente v zvezi s tem delom ni udeležena v postopku.

- 21 V teh okoliščinah je County Court at Birkenhead (grofijsko sodišče v Birkenheadu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali se s členom 13(3) Uredbe št. 1215/2012 zahteva, da se podlaga tožbe, na katero se oškodovanec opira pri uveljavljanju zahtevka proti imetniku police/zavarovancu, nanaša na zadevo v zvezi z zavarovanjem?
 2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali dejstvo, da zahtevak, ki ga oškodovanec uveljavlja proti imetniku police/zavarovancu, izhaja iz istega dejanskega stanja in se uveljavlja v isti tožbi kot neposredni zahtevak proti zavarovalnici, zadostuje za utemeljitev ugotovitve, da je zahtevak oškodovanca zadeva v zvezi z zavarovanjem, tudi če podlaga za zahtevak oškodovanca v razmerju do imetnika police/zavarovanca ni povezana z zavarovanjem?
 3. Dalje in podredno, če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali dejstvo, da obstaja spor med zavarovalnico in oškodovancem v zvezi z veljavnostjo ali učinkom zavarovalne police, zadostuje za utemeljitev ugotovitve, da je zahtevak oškodovanca zadeva v zvezi z zavarovanjem?
 4. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali zadostuje, da je pritegnitev imetnika police/zavarovanca k neposredni tožbi proti zavarovalnici dovoljena s pravom, ki ureja neposredno tožbo proti zavarovalnici?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Vprašanja od prvega do tretjega

- 22 Predložitveno sodišče s prvimi tremi vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13(3) Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da se lahko v primeru neposredne tožbe, ki jo je oškodovanec vložil proti zavarovalnici v skladu s tem členom 13(2), sodišče države članice, v kateri ima ta oseba stalno prebivališče, na podlagi navedenega člena 13(3) izreče za pristojno tudi za odločanje o odškodninskem zahtevku, ki ga je navedena oseba hkrati podala proti zavarovalcu ali zavarovancu s stalnim prebivališčem v drugi državi članici, ki ga zavarovalnica ni pritegnila v postopek.
- 23 Najprej je treba opozoriti, da ker Uredba št. 1215/2012 v skladu s svojo uvodno izjavo 34 razveljavlja in nadomešča Uredbo št. 44/2001, ki je nadomestila Bruseljsko konvencijo, se razlaga, ki jo je Sodišče podalo v zvezi z določbami zadnji navedenih pravnih instrumentov, uporablja tudi za Uredbo št. 1215/2012, kadar je te določbe mogoče opredeliti za „enakovredne“ (sodba z dne 9. julija 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, točka 22 in navedena sodna praksa). To pa velja za člen 10(3) Bruseljske konvencije in člen 11(3) Uredbe št. 44/2001 na eni strani ter za člen 13(3) Uredbe št. 1215/2012 na drugi strani.
- 24 Sodišče mora v skladu z ustaljeno sodno prakso pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo, v katero se umešča, in cilje, ki se dosegajo z zakonodajo, katere del je (sodba z dne 24. marca 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, točka 37 in navedena sodna praksa).

- 25 Na prvem mestu je treba v zvezi z besedilom člena 13(3) Uredbe št. 1215/2012 v povezavi z odstavkom 2 tega člena opozoriti, da iz te določbe izhaja, da je – če pravo, ki ureja tožbo, ki jo oškodovanec vložil neposredno zoper zavarovalnico, določa pritegnitev zavarovalca ali zavarovanca v postopek – zanj pristojno isto sodišče. Ugotoviti je treba, da iz tega besedila samega po sebi ne izhaja odgovor na vprašanja od prvega do tretjega, postavljena v tej zadevi.
- 26 Na drugem mestu je treba v zvezi s splošno sistematiko Uredbe št. 1215/2012 navesti, da člen 13(3) te uredbe spada v njen oddelek 3 poglavja II. Ta oddelek, ki glede na svoj naslov in člen 10 navedene uredbe določa pristojnost „v zadevah v zvezi z zavarovanjem“, uvaja avtonomen sistem določanja sodnih pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem (glej v tem smislu sodbo z dne 20. julija 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, točka 27).
- 27 V zvezi s tem je treba navesti, da iz sodne prakse Sodišča glede obsega pojma „zadeve v zvezi z zavarovanjem“ izhaja, da narava neposredne tožbe oškodovanca proti zavarovalnici v nacionalnem pravu ni nikakor upoštevna za uporabo določb oddelka 3 poglavja II Uredbe št. 1215/2012 (glej v tem smislu sodbo z dne 13. decembra 2007, FBTO Schadeverzekeringen, C-463/06, EU:C:2007:792, točka 30).
- 28 V tem okviru EB, nemška vlada in Evropska komisija v pisnih stališčih trdijo, da odškodninska tožba, ki jo vložil oškodovanec proti zavarovancu, ne more spadati na področje uporabe člena 13(3) te uredbe, ker ne izhaja iz „zavarovalnega razmerja“, ampak v bistvu spada med zadeve v zvezi z delikti.
- 29 Kot izhaja iz člena 10 Uredbe št. 1215/2012, avtonomni pojem „zadeve v zvezi z zavarovanjem“ omogoča razlikovanje med pristojnostjo, določeno v oddelku 3 poglavja II te uredbe v teh zadevah, in posebnimi pristojnostmi, določenimi v oddelku 2 istega poglavja v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji in delikti (glej v tem smislu sodbo z dne 13. decembra 2007, FBTO Schadeverzekeringen, C-463/06, EU:C:2007:792, točka 30).
- 30 Zato se mora v okviru tožbe, o kateri odloča sodišče, za utemeljitev uporabe posebnih pravil o pristojnosti iz navedenega oddelka 3 nujno postavljati vprašanje glede pravic in obveznosti, ki izhajajo iz zavarovalnega razmerja med strankami te tožbe.
- 31 Ta razlaga pojma „zadeve v zvezi z zavarovanjem“ pomeni, da ni mogoče šteti, da je zahtevek, ki ga je oškodovanec vložil proti zavarovalcu ali zavarovancu, zahtevek v zvezi z zavarovanjem že zgolj zato, ker ta zahtevek in zahtevek, vložil neposredno proti zavarovalnici, izhajata iz istega dejanskega stanja ali ker med zavarovalnico in oškodovancem obstaja spor v zvezi z veljavnostjo ali učinkom zavarovalne police.
- 32 Na tretjem mestu je treba v zvezi s teleološko razlago na eni strani opozoriti, da je v skladu s sodno prakso Sodišča iz uvodne izjave 18 Uredbe št. 1215/2012 razvidno, da je za tožbe v zadevah v zvezi z zavarovanjem značilno nekakšno neravnotežje med strankami, ki naj bi bilo z določbami oddelka 3 naslova II te uredbe odpravljeno s tem, da se za šibkejšo stranko lahko uporabijo pravila o pristojnosti, ki so za varstvo njenih pravic ugodnejša od splošnih pravil (glej v tem smislu sodbi z dne 20. julija 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, točka 28, in z dne 27. februarja 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, točki 27 in 44).

- 33 Tega neravnotežja navadno ni, če se tožba ne nanaša na zavarovalnico, v razmerju do katere se tako zavarovanec kot tudi oškodovanec štejeta za šibkejša (glej v tem smislu sodbi z dne 26. maja 2005, GIE Réunion européenne in drugi, C-77/04, EU:C:2005:327, točka 17 in navedena sodna praksa, ter z dne 17. septembra 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, točka 44).
- 34 Poleg tega je treba navesti, da je, kot je razvidno s strani 32 poročila o Bruseljski konvenciji, ki ga je sestavil P. Jenard (UL 1979, C 59, str. 1), namen člena 13(3) Uredbe št. 1215/2012, da se zavarovalnici podeli pravica, da kot tretjo stranko v postopek med njo in oškodovancem pritegne zavarovanca, in sicer zato, da se ji zagotovi orodje proti goljufijam in da se prepreči, da bi različna sodišča izdala nezdružljive sodbe. Iz tega izhaja, da se sodišče, ki odloča v zadevi, če je oškodovanec vložil odškodninsko tožbo neposredno proti zavarovalnici in če ta ni zahtevala take pritegnitve zadevnega zavarovanca v postopek, ne more opreti na to določbo, da bi ugotovilo svojo pristojnost v razmerju do tega zavarovanca.
- 35 Na drugi strani je sicer res, da je treba v skladu z uvodno izjavo 16 Uredbe št. 1215/2012 določbe te uredbe razlagati ob upoštevanju cilja prispevati k učinkovitemu izvajanju sodne oblasti in da bi se lahko s tem, da bi oškodovanec zavarovanca kot tretjo stranko pritegnil v postopek pred sodiščem, ki odloča v zadevi, izognilo tveganju soobstoja dveh vzporednih sporov.
- 36 Vendar je treba poudariti, da bi se s tem, da bi se oškodovancu omogočila pritegnitev zavarovanca na podlagi člena 13(3) Uredbe št. 1215/2012, obšla pravila te uredbe o pristojnosti v zadevah v zvezi z deliktno odgovornostjo, kot so opredeljena v oddelku 2 poglavja II te uredbe. Vsak oškodovanec bi namreč lahko tedaj zoper zavarovalnico vložil tožbo na podlagi tega člena 13(2), da bi bil upravičen do ugodnejših določb členov od 10 do 12 navedene uredbe, da bi nato zavarovanca kot tretjo stranko pritegnil v ta postopek na podlagi navedenega člena 13(3).
- 37 Vsekakor je cilj učinkovitega izvajanja sodne oblasti praviloma zadostno dosežen, ker lahko zavarovanec, kot je določeno v istem členu 13(1), zavarovalnico pozove, da se udeleži postopka pred sodiščem, pred katerim oškodovanec nastopa proti temu zavarovancu, če to dopušča pravo države članice tega sodišča.
- 38 Glede na navedeno je treba na vprašanja od prvega do tretjega odgovoriti, da je treba člen 13(3) Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da se v primeru neposredne tožbe, ki jo je oškodovanec vložil proti zavarovalnici v skladu s členom 13(2) te uredbe, sodišče države članice, v kateri ima ta oseba stalno prebivališče, na podlagi navedenega člena 13(3) ne more izreči za pristojno tudi za odločanje o odškodninskem zahtevku, ki ga je navedena oseba hkrati podala proti zavarovalcu ali zavarovancu s stalnim prebivališčem v drugi državi članici, ki ga zavarovalnica ni pritegnila v postopek.

Četrto vprašanje

- 39 Glede na odgovor iz prejšnje točke te sodbe na četrto vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 40 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

Člen 13(3) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da se v primeru neposredne tožbe, ki jo je oškodovanec vložil proti zavarovalnici v skladu s členom 13(2) te uredbe, sodišče države članice, v kateri ima ta oseba stalno prebivališče, na podlagi navedenega člena 13(3) ne more izreči za pristojno tudi za odločanje o odškodninskem zahtevku, ki ga je navedena oseba hkrati podala proti zavarovalcu ali zavarovancu s stalnim prebivališčem v drugi državi članici, ki ga zavarovalnica ni pritegnila v postopek.

Podpisi